

**Riešenie jazdeckej problematiky v žrebčine Kopčany v súvislosti
s požiadavkami historického charakteru stavby a ostatných
agroturistických aktivít
(čiastková štúdia)**

Vypracoval: Mgr. Stanislav Matulík

Dňa: 20. 01 2008 v Kopčanoch

Obsah

1 Úvod

2 Cieľ práce

3 Analýza súčasného stavu jazdeckej prevádzky v objekte

3.1 Súčasný stav jazdeckej prevádzky

3.2 Aktivity jazdeckého klubu

3.3 Prehľad stavu plemien a počtu koní v žrebčíne

3.4 Využitie jednotlivých plemien koní pre jazdeckú turistiku

3.5 SWOT analýza

3.6 Doterajšia propagácia

4 Požiadavky na ustajnenie koní v objekte

4.1 Ustajňovacia plocha

4.2 Mikroklimatické podmienky

4.3 Druh ustajnenia

5 Predpokladané kategórie a plemená koní

6 Využitie časti objektu pre hipologicko – vzdelávacie aktivity

7 Hipoterapia

7.1 Základné pôsobiace činitele

7.2 Pôsobenie kroku koňa

7.3 Vhodnosť hipoterapie

7.4 Kontraindikácie

7.5 Individuálne a skupinové terapie

7.6 Formy práce pri hipoterapii

8 Zdroje tržieb vyplývajúce z prevádzky

9 Predpokladaná personálna potreba

10 Výsledková a návrhová časť

10.1 Predpoklad budúceho vývoja

10.2 Záverečné zhrnutie

Prílohy

1 Úvod

Pri vchádzaní do dediny Kopčany od juhozápadu môžeme po ľavej strane zbadat' zaujímavú stavbu. Na rozdiel od nevábné zastavaného okolia je ihneď zrejmé, že vznikla už veľmi dávno. Obyvatelia Kopčian ho nikdy nenazývali inak než štít, čo vzniklo z nemeckého Gestut. Aby sme však o štíte mohli povedať viac, je nevyhnutné prejsť cez dedinu do neďalekého pohraničného mesta Holíč, bez ktorého si vývoj Kopčian, najmä v posledných troch storočiach nemožno predstaviť. Ešte donedávna sa niektorí sťahovali z dediny do mesta, ale dnes sa tento proces začína pomaly obracať. Holíčsky kaštieľ sa v tejto časti Záhoria stal významným centrom rozsiahleho panstva, do ktorého okrem iných obcí patrili aj blízke Kopčany. Z dôvodu zadĺženia vtedajšieho majiteľa panstva Jozefa Czoboru, kúpil tieto majetky v roku 1736 čerstvý manžel neskoršej rakúskej panovníčky Márie Terézie, František Štefan Lotrinský. Po získaní tohto objektu sem knieža nechal premiestniť aj chovné kone zo svojho žrebčína v Saarialbe a k novozaloženému žrebčínu hneď pripojil aj 250 hektárov lúk a pasienkov. Po druhom požiari v roku 1750 bolo rozhodnuté tento objekt celkom prestavať. Unikátnosťou je, že stavitelia postavili celkom nové, nehorľavé zastrešenie bez dreveného krovu. Z kvalitných tehál presne vymurovali celý tvar sedlovej strechy a škridlu kládli priamo na tehly pomocou malty.

Lúky a staré meandre Moravy medzi parkom holičského kaštieľa a areálom kopčianskeho žrebčína sa stali cieľom vychádzok a Hubertových jázd aj pre Máriu Teréziu. Žrebčín navštívila celkom šesťkrát.

V roku 1757 sem presťahovali kone z vyhoreného žrebčína v Kladruboch a v období takzvanej sedemročnej vojny (1756 – 1763) tu ustajnili aj kone z Těšína, Enyedu a Lipice. Vrcholový nápor na ustajnenie koní v Kopčanoch zažili v roku 1770. Vtedy ich tu bolo okolo 800. Žrebčín sa špecializoval najmä na chov ťažných plemien. Okolo roku 1779 sa žrebčín preorientoval na ľahšie športové a jazdecké kone.

Začiatkom 19. storočia sa hlavným stajníkom kopčianskeho cisárskeho dvorného žrebčína stal František Trautmannsdorf, ktorý sa po zhliadnutí niekoľkých dostihov v kolíske turfu nadchol príslušníkmi len nedávno vyšľachteného plemena anglických plnokrvníkov. Jeho najväčšou túžbou bolo do Kopčian plnokrvné kobyly a žrebce a na Záhorí začať s ich chovom.

Roku 1814 sa jeho želanie splnilo. S povolením viedenského cisárskeho dvora v Anglicku a vo Francúzku kúpil 70 plnokrvných kobýl a 3 žrebce narodené v kolíske turfú: **Grimalkina** /Chance-Jemina/, nar.1808, **Anthonia** /Mark Anthonio-Young Whiskey/ nar. 1807 a **Wood Deamona** /Diamond-z kobyly po Highflyer/ nar.1807.

Po tomto nákupe sa odohrala ďalšia významná udalosť, ktorá sa zapísala do histórie slovenského turfú. V piatok **23. augusta 1816** sa na lúke medzi Kopčanmi a Holíčom uskutočnili **prvé dostihy anglických plnokrvníkov**. Pred zrakom cisára Františka I. sa na matchoch /dostihoch dvoch koní/ na vzdialenosť 1600 m stretli najprv anglické plnokrvníky **Grimalkin** a **Anthonio** a po nich originálne arabské žrebce **Kohejl** a **Siglavy**. V ich sedlách sedeli anglický profesionálni džokeji Williams a Thomas. Víťazi dostihov – Grimalkin a Kohejl – potom bežali rozhodujúci match, ktorý presvedčivo vyhral anglický plnokrvník Grimalkin.

F. Trautmannsdorf žiaril od šťastia, pretože pred cisárskou suitou dokázal oprávnenosť svojej orientácie na najrýchlejšie plemeno koní na svete. Tešil sa však predčasne...V Kopčanoch napriek úspechu dostihovej ouvertúry sa chov anglických plnokrvníkov skončil fiaskom. Na príčine boli miestne geografické a klimatické podmienky. Žrebčín sa nachádzal v blízkosti neregulovanej rieky Moravy, ktorej vody sa počas roka niekoľkokrát vylievali do chotára. Zaliali polia, lúky, pastviny a premenili ich na rašeliniská, ktoré koňom znemožňovali pastvu. Matky so žriebätami nielen že nemali dostatok výživnej potravy, ale museli čeliť komárom a inému hmyzu, ktorý sa v tamojšom prostredí rýchlo premnožoval. Kobyly často zmätali, žriebätá hynuly, takže chov zaznamenával veľké straty. Z tohto dôvodu sa v roku 1825 začala likvidácia žrebčína. Všetky kone boli presťahované do českých Kladrúb nad Labem a na kopčianske lúky a pasienky sa nasťahovali nenáročné ovce, s ktorých chovom v tom čase začali roľníci v neďalekom Holíči.

Takmer po dvesto rokoch sa v roku 2000 opäť vrátili kone do žrebčína. Zásluhu na tom má firma Hipos, ktorá presťahovala svoje kone z neďalekého Holíča a spustila tu prevádzku jazdeckej školy aj so svojimi doplnkovými aktivitami. Do opusteného areálu tejto pamiatky sa opäť vrátil život a pre obec Kopčany a celý región bude veľkým prínosom. Ak príde k celkovej revitalizácii tohto objektu, už ho nič nezastaví, aby sa stal uznávaným agroturistickým strediskom. Vráťane histórie, obrovských nevyužitých priestorov a geografickej polohy udáva výborné podmienky rozvoja agroturizmu, ktorý sa stáva celosvetovým trendom.

2 Cieľ práce

Cieľom predkladanej čiastkovej štúdie na tému „Riešenie jazdeckej problematiky v žrebčine Kopčany v súvislosti s požiadavkami historického charakteru stavby a ostatných agroturistických aktivít“ je zanalyzovať súčasný stav objektu a jeho blízkeho okolia, navrhnúť možnosti a riešenia vybudovania agroturistického centra s prevažujúcimi jazdeckými aktivitami, s prepojením na archeopark Kopčany – Mikulčice. Cieľom štúdie je aj vyriešiť maximálne využitie priestorov polovice žrebčína na jazdecké a turisticko – edukačné účely.

3 Analýza súčasného stavu jazdeckej prevádzky v objekte

Novodobá história žrebčína Kopčany:

Po prevzatí objektu žrebčina do majetku obce Kopčany na prelome rokov 2000/2001 sa postupne začal sťahovať jazdecký oddiel z Holíča. Objekt bol v značne schátralom stave , bez zdroja vody a elektrickej energie, bol vlastne smetiskom a cieľom nájazdov určitých skupín obyvateľov. Prvé kroky smerovali k ochrane a zabezpečeniu majetku ,vybudovaniu zdroja pitnej vody a elektrickej energie.

3.1 Súčasný stav jazdeckej prevádzky:

- Kapacita ustajnenia 27 boxov,
- 3 sedlárne,
- Prípravovňa krmiva,
- Sociálne zariadenia v stajni,
- Vonkajšia jazdiareň 80 x 40 m zo zavlažovaním a ohradením,
- Jazdecké opravovisko 40 x 40 m,
- Krytá jazdiareň 40 x 14 m,
- Dielňa s prenajatým strojným zariadením,
- Hnojisko (mimo areálu),
- 7 výbehov pre kone s elektrickým oplotením,
- Kancelária ,
- Predajňa jazdeckých potrieb,
- Šatňa s kotolňou,
- Bufet,
- Sklad,

- Turistická ubytovňa / kapacita 16 postelí/ vrátane soc. zariadení,
- Konferenčná miestnosť veľká,
- Konferenčná miestnosť malá, soc. zariadenia, vstupný vestibul.

3.2 Aktivity jazdeckého klubu:

- Organizovanie jazdeckých kurzov,
- Výcvik koní,
- Ustajnenie koní,
- Preprava koní,
- Predaj jazdeckých potrieb,
- Ubytovanie,
- Stravovacie služby,
- Nákup a predaj koní,
- Organizovanie spoločenských podujatí,
- Účasť na jazdeckých športových podujatiach,
- Organizovanie športových jazdeckých akcií.

3.3 Prehľad stavu plemien a počtu koní v žrebčine

Údaje o stave plemien a počtu koní sú uvedené k 1. 1. 2008 z dôvodu neustáleho nákupu a predaja koní, či už na obchod s nimi, ich výcvik, vyradenie pre nesplnenie nárokov na povahové vlastnosti alebo spokojnosť či nespokojnosť majiteľov koní, ktorí ich majú ustajnené v žrebčine. Podľa vlastníctva ich delíme na:

- **kone majiteľské**, ktoré delíme na kone športové (parkúrové skákanie) a hobby kone, ktoré ich majitelia využívajú na jazdeckú turistiku.
- **a kone školské**, ktoré delíme na kone športové a kone školské využívané na výcvik jazdcov a hipoterapiu.

Tabuľka 1

Prehľad o stave plemien a počte koní v žrebčine Kopčany

Majiteľské kone				Firemné			
Športové kone		Hobby kone		Športové kone		Školské kone	
Plemeno	Počet (ks)	Plemeno	Počet (ks)	Plemeno	Počet (ks)	Plemeno	Počet (ks)
Slovenský teplokrvník	5	Slovenský teplokrvník	3	Slovenský teplokrvník	0	Slovenský teplokrvník	1
Český teplokrvník	4	Anglický plnokrvník	3			Anglický plnokrvník	3
Holandský teplokrvník	2	Kríženec	1			Furioso	2
Spolu	11		7		0		5

Z firemných koní sa na jazdeckú školu používajú 3 plnokrvné kone, ktoré nie sú veľmi vhodné na tieto účely. O vhodnosti a nevhodnosti tohto plemena je písané v kapitole **Využitie jednotlivých plemien koní pre jazdeckú turistiku**. Na druhej strane sa jeden anglický plnokrvník využíva na hipoterapiu z dôvodu jeho vyššieho veku a charakterových vlastností.

Patrí medzi výnimky tohto plemena. Najviac zastúpené plemeno na Slovensku je Slovenský teplokrvník, ktorý sa najviac využíva, či už v športovom alebo rekreačnom jazdení. V stajni areálu žrebčína v Kopčanoch sa nachádza malé spektrum plemien koní a do budúcnosti sa plánuje využitie aj iných plemien koní domáceho chovu napr. Hucul alebo importovaných koní napr. Hafling, ktoré sú veľmi vhodné na jazdeckú turistiku.

3.4 Využitie jednotlivých plemien koní pre jazdeckú turistiku

HAFLING

U nás sa Haflingy chovali najmä v prvej polovici minulého storočia. Pokusne sa krížili s huculskými kobyľami v žrebčine na Muráni. Pokusy však zastali, pretože ani F1 generácia nevyhovovala požiadavkám na vykonávanie približovania dreva.

V súčasnosti sa však začína Hafling opäť objavovať v našich zemských chovoch. Využíva sa hlavne na rekreačné jazdenie v agroturistických zariadeniach. Toto plemeno sa odporúča hlavne pre deti a mládež kvôli menšiemu vzrastu a dobrému charakteru.

Chovatelia poukazujú na nenáročnosť a vhodnosť do ťažších terénov. Jeho povahu považujú za neoceniteľnú, v prípade, že nie je Hafling jazdený každý deň, správa sa aj vtedy pokojne, je spoľahlivý, najmä pre slabších a sviatočných jazdcov. Nemusí byť podkutý, má zdravé končatiny, netrpí chorobami šliach v takom rozsahu, ako teplokrvné kone.

V slovenských zemských chovoch sa Hafling využíva všestranne. Počas zimy je priaháný do saní, v lete do kočov a vozov. Pri práci na jazdiarni je veľmi trpezlivý pri učení nových jazdcov, pri vychádzkach v teréne chodí pokojne a isto.

HUCUL

Na Slovensku sa chová ako génová rezerva v Národnom Žrebčine v Topoľčiankach. Je to naše jediné autochtónne plemeno koňa. Úspešne si získava svoje miesto v agroturistike. Nakoľko sa jedná o nižšieho, silného koňa, je jeho využitie všestranné. Má istý krok. Je vhodný na jazdenie pre deti aj dospelých. Jeho vlastnosti oceníme najmä pri jazde v teréne a najmä lesoch, kde na rozdiel od temperamentnejších a vyšších koní, s istotou, rozvahou a pokojom prekonáva všetky prekážky. V porovnaní s teplokrvnými a plnokrvnými koňmi je menej ľakavý a menej citlivý v papuli, čo oceníme pri výučbe nových jazdcov a jazdcov s tvrdšou rukou.

SLOVENSKÝ TEPLOKRVNÍK

V jazdeckej turistike ja obľúbeným koňom. Využíva sa pri práci na jazdiarni. Lepšie znáša stálu zmenu jazdcov. Ohotne s nimi pracujú. Majú istý, pravidelný a energický krok. Tým, že sú heterogénnejšie, ako iné plemená, môže sa kôň svojimi rozmermi vyberať k jazdcovi.

Pri vychádzkach v teréne má istý krok, úspešne zvláda svahy i skokové prekážky. Nie je ľakavý. Ohotne pracuje tiež v záprahoch a hiporehabilitácii.

ANGLICKÝ PLNOKRVNÍK

Tieto kone vzhľadom na ich pôvodné šľachtienie a určenie – dostihy, nie sú vhodným plemenom pre túto oblasť, pretože sú vysoko temperamentné, potrebujú vysokú starostlivosť a šetrné zaobchádzanie, čo pri výučbe nových jazdcov a stálom striedaní neprofesionálnych jazdcov nie je možné zabezpečiť. Vyžadujú skúsených jazdcov. Pri jazdení na jazdiarňach, v ohradách a kolách ich snád' ešte možno využiť, no pri jazde v teréne a najmä dlhých, rovných terénoch majú snahu prechádzať do dostihového cvalu, čo u rekreačného jazdca môže byť značne nebezpečné a môže zanechať negatívne stopy a nedôveru v kone a seba.

ANGLICKÝ POLOKRVNÍK

V jazdeckej turistike je to obľúbené plemeno, ako ťažné, ale aj jazdecké. Je ľahšie ovládateľný začínajúcimi a rekreačnými jazdcami ako anglický plnokrvník. Je menej reaktívny a vzrušivý. Sú vhodní aj na jazdu do terénu.

Veľmi pôsobivý je Furioso v záprahu v kočiari, aj pod sedlom. Vzhľadom na to, že sa ich v poslednom období dostalo väčšie množstvo do zemskeho chovu, môžeme sa s nimi vo väčšej miere stretnúť aj v rekreačnom jazdení.

SHETLANDSKÝ PONY

Na Slovensku sa Shetlandský pony chová len v zemskom chove, je vynikajúcim plemenom pre deti, ktoré sa o neho s radosťou a bez strachu starajú, vzhľadom na jeho výšku. Nie je to však žiadny flegmatik, vyznačuje sa typickou poníkovskou povahou, výnimočnosťou a miernou tvrdohlavosťou. Vyžaduje láskavý prístup a starostlivosť. Nie je náročný na krmenie a ustajnenie.

V agroturistike sa často využíva ako atrakcia pre deti na gazdovských dvoroch. Na vodenie a vozenie detí postačí ohlávka. Krok má kratší, klus typický pre skupinu malých pony. Na učenie detí jazdectvu je však vhodnejší ako vysoké teplokrvné kone.

SLOVENSKÝ ŠPORTOVÝ PONY

Plemeno Slovenského športového pony sa stáva obľúbeným a využívaným v rôznych oblastiach. V agroturistike je vhodným koňom pre deti a mládež na klasické a westernové jazdenie, kde získava mnoho úspechov.

Vyznačuje sa aj veľkou vytrvalosťou, čo dokazujú ich účasti na rôznych Hubertových jazdách.

ARABSKÝ PLNOKRVNÍK

Pre využitie v agroturistike nie je veľmi vhodný, vzhľadom na svoj temperament. Nanajvýš ho môžeme použiť pre skúsených, dobrých jazdcov. Neobľubuje časté striedanie jazdcov.

3.5 SWOT analýza:

Silné stránky:

- Výborné strategické umiestnenie objektu z demografického hľadiska,
- Dostatok priestoru pre všetky aktivity,
- Blízkosť ďalších kult. pamiatok a zaujímavej prírody,
- Uzatvorenosť objektu,
- Dobré zásobovanie krmivom i stelivom,
- Bezpečná vzdialenosť od rieky Moravy z hľadiska záplav,
- Dostatok pracovných síl,
- Tradícia jazdeckva v regióne,
- Možnosť využitia okolitých pozemkov na ďalšie aktivity z hľadiska agroturistiky,
- Uspokojujúco sa vyvíjajúca spolupráca s majiteľom objektu.

Slabé stránky:

- Nevyjasnenosť a udržateľnosť podnikateľského zámeru susediaceho poľnohospodárskeho objektu ako užívateľa okolitých pozemkov,
- Rýchle pokračujúca devastácia objektu vplyvom poveternostných podmienok,
- Chýbajúce využitie voľných priestorov ďalšími subjektmi doplnujúcimi agroturistické aktivity,
- Nízky záujem investorov o areál,
- Zaťaženie majiteľa objektu inými dôležitými projektmi súvisiacimi
- s bežným chodom obce,
- Blízkosť bytoviek so záhradkami so severnej strany objektu,

- Benzínová pumpa vzdialená niekoľko desiatok metrov od objektu,
- Nedoriešená definitívna výmena pozemkov s pozemkovým fondom .

Príležitosti:

- Záujem turistov o región,
- Možnosť získania dotácií,
- Možnosť vytvorenia dostatočných ubytovacích kapacít v regióne,
- Možnosť získavania skúseností z blízkeho Rakúska,
- Potreba realizácie hipoterapie,
- Previazanosť objektu s plánovaným archeoparkom a kaštieľom v Holíči,
- Možnosť rekvalifikácie pracovníkov,
- Možnosť uspokojiť turistov z blízkej už vybudovanej cyklotrasy,
- Možnosť vybudovania ďalších atraktívnych športovísk,
- Možnosť využitia a napojenia na vínné cesty,
- Možnosť rozvíjania miestnych gurmánskych špecialít,
- Možnosť zviditeľnenia regionálneho folklóru.

Riziká:

- Pozemkový fond môže odpredať alebo prenajať poľnohospodársku pôdu v blízkosti žrebčína iným subjektom, ktorých aktivity môžu byť odlišné od zámeru ako je rozvoj agroturistiky v žrebčíne a jeho okolí.

3.6 Doterajšia propagácia:

- Realizácia projektu JACK,
- Organizovanie športových podujatí,
- Hubertova jazda,
- Webová stránka obce Kopčany,
- Rádio G3,
- Rádio Jih ,
- Týždenník Záhorák,
- Mediálny partner mesačník Informácie Yudiny ,
- Televízia Wywar,
- Odborné časopisy: Dostihy a jazdectvo, Životný štýl a kôň, Jezdectví ,
- Konferencie a workshopy v objekte,
- Slovenská televízia,
- Rádio Regina,
- Výstava agrokomples Nitra,
- Jarmok koní.

4 Požiadavky na ustajnenie koní v objekte

4.1 Ustajňovacia plocha

- plemenné žrebce	16 m ²
- plemenné kobyly	16 m ²
- športové kone	12 m ²
- malé kone – pony	6 m ²
- 1-ročné kone pri voľnom ustajnení	5-6 m ²
- 2-ročné kone pri voľnom ustajnení	7-8 m ²
- 3-ročné kone pri voľnom ustajnení	8-9 m ²
- kobyly so žriebätami	11-12 m ²

4.2 Mikroklimatické podmienky

- kubatúra v m³ v prepočte na 1DJ je pri boxovom a väznom ustajnení 38 – 40 m³ a pri voľnom 54 – 60 m³
- rýchlosť prúdenia vzduchu v lete by nemala prekročiť 0,5 m.s⁻¹ a v zime 0,25 m.s⁻¹
- obsah oxidu uhličitého nesmie prekročiť 0,25 %, amoniaku 0,026 % a sírovodíka 0,01 %
- teplota vzduchu v stajni má byť 10 – 15°C, pričom nemá klesnúť pod 6°C a v lete presahovať 25°C
- vlhkosť vzduchu je optimálna v rozmedzí 75 – 80 %
- pre dobré osvetlenie stajne denným svetlom musí plocha okien tvoriť 70 luxov
- a v pôrodniciach 100 lx.

4.3 Druh ustajnenia

pre chov, t.j. pre chovné kobyly a odstavené žriebätá do 3 rokov vyhovujú najlepšie stajne s voľným ustajnením

pre kone športové, pre plemenné žrebce a pre kobyly v pôrodnici sú vhodné boxové stajne

pre záprahové kone a kone vo výcviku sa využívajú stajne s priväzovaním

5 Predpokladané kategórie a plemená koní

A. V objekte:

V objekte predpokladáme 70 koní, ktoré budú ustajnené v boxoch. Neodporúčame voľné ustajnenie ani ustajnenie s priväzovaním z dôvodu ustajnenia športových, jazdeckých a hobby koní v objekte.

Predpokladáme maximálne 10 koní, ktoré sa budú využívať na jazdeckú školu a turistiku. Vhodné plemená sú Hucul, Hafling, Slovenský teplokrvník... a sú rozpísané v kapitole **Využitie jednotlivých plemien koní pre jazdeckú turistiku**.

Dôležitá je aj potreba kočiarových koní (Lipican, Kladrubský kôň, Frízsky kôň a pod.), ktoré by okrem zapriahania slúžili vo voľnom čase ako kone školské (2 páry). Pre deti predpokladáme aspoň dvoch poníkov plemena Shetland alebo Wales.

Ostatné voľné boxy budú slúžiť na ustajnenie hobby koní, športových i dostihových koní, ktoré budú v súkromnom vlastníctve cudzích majiteľov, s čím súvisí aj vybudovanie dostihovej dráhy, ktorá by slúžila na denný tréning nielen pre dostihové kone, ale aj pre ostatné kategórie koní a nachádzala by sa v tesnej blízkosti objektu.

B. Mimo objektu:

Mimo areálu žrebčína predpokladáme boxové ustajnenie, ktoré bude súčasťou jazdeckej haly a bude slúžiť na krátkodobé ustajnenie takých koní, ktoré prišli z dôvodu konania sa pretekov v areáli, zo zdravotných dôvodov ako je kastrácia, inseminácia a pod. Počet takýchto boxov určených na špeciálne účely závisí od veľkosti vonkajšej haly.

6 Využitie časti objektu pre hipologicko – vzdelávacie aktivity

Z hľadiska využitia objektu žrebčína Kopčany budú jednotlivé aktivity rozdelené nasledovne:

- A. **Hipocentrum** – využije časť objektu a to južnú časť východnej polovice a prevažnú časť južnej strany. Prízemná časť bude obsahovať priestory na ustajnenie a to cca 70 koní. K tomu pribudnú min. 4 postrojovne, prípravovňa krmív, sklad jadrového krmiva, umývacie boxy, solárium pre kone, sociálne miestnosti, šatne.

V podkrovných priestoroch budú ubytovacie priestory pre zamestnancov, skladové priestory, pohotovostné sklady pre objemové krmivá a stelivo, šatne pre klientov,
- B. **Múzeum chovu koní a jazdectva** – bude sa nachádzať v zostávajúcej prízemnej časti južného krídla,
- C. **Turisticko – ubytovacie centrum** – bude umiestnené v západnom trakte v prízemnej časti ako i v podkrovnej časti. Bude sa skladať z turisticko – informačnej kancelárie, predajne suvenírov a jazdeckých potrieb, stravovacieho centra / kuchyňa, sklady, dve miestnosti s kapacitou cca 40 miest, ubytovaním pre 20 osôb so štandardným vybavením, spoločenskej miestnosti, pivničnými priestormi na spoločenské posedenie,
- D. **Výchovno- vzdelávacie centrum** – bude v podkrovných priestoroch a bude predstavovať samostatný komplex priestorov : sklad, veľká konferenčná sála, malá konferenčná sála, sociálne zariadenie, vstupný vestibul. / Centrálné sociálne zariadenie

bude prepojené a sociálne zariadenie v prízemí, ktoré bude určené pre návštevníkov múzea, hipocentra i návštevníkov objektu.

Tieto aktivity budú riadené jedným prevádzkovateľom a budú sa doplňovať a spolupracovať. Dôležitá bude maximálna využiteľnosť pracovnej sily. Nakoľko sa jedná o aktivity so silnou a slabou časťou sezóny budú pracovné náplne jednotlivých zamestnancov z časti kumulované.

poznámka: toto rozdelenie bolo iba z hľadiska samotného objektu.

Vonkajšie priestory: Mimo objektu žrebčina sú nevyhnutné ďalšie objekty a priestory.

Najdôležitejším faktorom mimo žrebčina je vysporiadanie príslušných stavebných plôch a pozemkov a to buď odkúpením alebo dlhodobým prenájomom. Tento faktor je úplne rozhodujúcim pre začatie celkovej revitalizácie žrebčina. Pokiaľ by tieto veci neboli doriešené nie je možné zaručiť udržateľnosť projektu a hrozí zánik už doteraz rozbehnutých aktivít.

Za najdôležitejšie plochy a priestory sú považované zastavané plochy a pozemky položené južne od objektu žrebčina. Tu je potrebné vybudovať moderné hnojisko na základe dielčieho stavebného projektu v zmysle platnej legislatívy. Iným riešením likvidácie konského hnoja a biologického odpadu je zmluvný vývoz hnoja na oficiálne poľné hnojisko čo je veľmi

náročné na logistiku. Vonkajšie priestory môžeme teoreticky rozdeliť na hospodársky dvor a dostihovú dráhu.

V hospodárskom dvore by sa mali vybudovať tieto stavby a zariadenia:

- Jazdecká hala s rozmermi 100 x 33 metrov, ktorá by obsahovala soc. zariadenia, terasu, tribúnu, priestory pre uskladnenie skokového materiálu, prívesných vozíkov na

kone, prípadne boxov pre kone prichádzajúce na preteky, traktora, závesného zariadenia,

- kryté pohybovacie zariadenie tzv. kolotoč pre 6 – 8 koní,
- lonžovací kruh o priemere 20 metrov,
- vonkajšia jazdiareň 100 x 60 metrov,
- opracovisko 80 x 50 metrov,
- parkoviská,
- trenážér pre kone,
- výbehy pre kone / mali by dotvárať voľné plochy a mali by byť riešené tak, aby boli vybudované nábehové uličky, ktoré by súčasne oddeľovali kone s rôznym

pohlavím/. V prípade chovu a odchovu koní riešiť prístrešky pre kone vo výbehoch,

z dôvodu ochrany pred poveternostnými vplyvmi,

- senníky na uskladnenie sena a steliva,
- zásobovacie komunikácie a aleje,
- rybník nachádzajúci sa cca 50 metrov od západného krídla objektu.

Dostihová dráha – bude sa rozprestierať na ploche cca 35 ha a mala by byť využitá nielen pre úzku kategóriu dostihových koní ale i na každodenný tréning koní a relax peších i cykloturistov. Ovál dráhy by mal byť cca 1600 až 1800 m dlhý a široký 40 metrov.

Doplňkové dráhy by mali tvoriť ostatné voľné priestory s krátkymi tréningovými dráhami, prekážkami pre kone steeple chase , military, vytrvalostným jazdením, prípadne kolbiskom pre pólo. Z dostihovej dráhy bude nutné vybudovať jazdecké chodníky k rieke Morave, štrkoviskám i archeoparku.

Zázemie dostihovej dráhy musí obsahovať rozhodcovskú vežu, kryté tribúny, stravovacie stánky, komunikácie a sociálne zariadenia.

Dostihová dráha by mala byť umiestnená s cieľom tak , aby rozhodcovská veža a tribúny mohli byť využité polyfunkčne i pre klasické jazdecké športy organizované na hlavnom kolbisku pri hale.

7 Hipoterapia

7.1 Základné pôsobiacie činitele

Úloha koňa sa mení v závislosti od spôsobu, akým sa snaží terapeut pracovať a v ktorej oblasti sa snaží dieťa ovplyvniť. Na druhej strane závisí aj od dieťaťa, ako sa k terapii stavia a akú veľkú motiváciu pre neho predstavuje. Kontakt so zvieratom je ľudskou potrebou a deti ju majú prirodzene vyvinutú, chcú byť milované. Počiatočný strach z koňa a jeho blízkosti postupne opadne. Najdlhšie u detí pretrváva strach z hlavy koňa. Cítia k nej rešpekt, lebo je veľká, členitá s výraznými očami. Rovnako je pre deti neznáma mimika „tváre“ koňa a to čo vyjadruje.

Menšie deti sa radšej približujú ku koňovi zboku alebo mierne odzadu. Ak nadobudnú určitý stupeň istoty, mnohé deti dokonca radi prejdú popod brucho koňa, niektoré ostanú pod jeho bruchom, akoby „v úkryte“. Kôň svojou veľkosťou predstavuje pre niektoré deti akúsi ochranu, oporu. V určitých krízových situáciách sa za koňa aj schovávajú rovnako, ako je to prirodzené v ľudskej spoločnosti, aj pre kone v stáde. Slabší, mladší jedinci sa schovávajú za silnejších. Často sa stáva, že niektoré slabšie kone v stáde majú svojho „ochrancu“ niekedy aj dvoch.

Staršie deti sa snažia spriatelíť s koňom a nájsť v ňom partnera. Pri terapii ide najmä o hľadanie kompromisov, prispôbovanie sa, spoločné zvládanie úloh, pokus o vzájomnú komunikáciu. Z hľadiska pôsobenia na dieťa ide o najvyššiu a najefektívnejšiu úroveň. Dokonca je tu možnosť trvalého ovplyvnenia celého života. Správne vycvičený a „zapracovaný“ kôň často krát sám zastúpi úlohu terapeuta. Prirodzene reaguje na rozličné podnety zo strany dieťaťa. Na základe princípov „akcie a reakcie“, „pokus – omyl“ sa dieťa učí ako sa má správať, aby dosiahlo želanú reakciu koňa. Vzhľadom na to, že kôň sám o sebe je pre dieťa motiváciou, je schopné vynaložiť viac úsilia a trpezlivosti na ceste k svojmu cieľu, ako pri iných situáciách.

Poznávaním vlastného tela pri jednotlivých cvikoch sa dieťa učí reálne odhadovať vlastné schopnosti a zručnosti. Zlepšovaním telesnej rovnováhy a schopnosťou vykonávať stále náročnejšie cvičenia sa zlepšuje aj sebavedomie dieťaťa, čo spätne ovplyvňuje jeho

koncentráciu, správanie a vnímanie. Dieťa postupne stráca strach z výšky a nezvyklých polôh, učí sa ako reagovať pri zmenenej situácii.

7.2 Pôsobenie kroku koňa

Krok je takmer totožný s chôdzou človeka. Blízkosť kroku koňa a človeka je podmienená skríženým pohybovým vzorom, ktorým sa pohybujú vpred.

Krokom koňa vzniká asi 110 pohybových impulzov za minútu v 3 rovinách (dopredu – dozadu, hore – dolu a doprava – doľava). Tieto trojdimenzionálne pohybové stimuly sa rytmicky prenášajú na človeka sediaceho na koni a vynucujú si jeho motorické odpovede. Človek koordinuje pohyb svalov, aby udržal rovnováhu. Pohyb panvy vyvoláva vzpriamovanie chrbtice. Konský krok umožňuje pohyb vpred, čím inscenuje bipedálnu chôdzu (to má veľký význam hlavne u pacientov s poruchou hybnosti dolných končatín. Na stuhnuté svaly pôsobí teplota konského tela, ktorá je o 2°C vyššia ako teplota u človeka. Krok je štvordobý, 2 a 2 doby nasledujú krátko po sebe a vyvolávajú tak pravidelný, rytmický, húpavý pohyb, ktorý pôsobí relaxačne ako po fyzickej tak i psychickej stránke. Pri kroku dochádza k lepšiemu prekrveniu pokožky, zlepšuje sa krvný obeh, prehĺbuje dýchanie.

7.3 Vhodnosť hipoterapie

Hipoterapia je vhodná pre deti od 2,5 roka, aj dospelých, v opodstatnených prípadoch možno s hipoterapiou začať už v 6 mesiacoch veku dieťaťa.

Poruchy a problémy klientov chodiacich na terapiu možno len veľmi ťažko jednoznačne pomenovať, často ide o komplikované problémy v psychickej aj fyzickej oblasti.

Vo všeobecnosti možno problémy rozdeliť nasledovne:

Hiporehabilitácia je vhodná najmä pri:

- poruchách nervovo – svalového systému ako napr. detská mozgová obrna, sklerosis multiplex, stavy po úrazoch a mozgových porážkach s poruchami hybnosti, poruchy koordinácie rovnováhy, chôdze, sedu, aktívneho držania trupu, hlavy, postúry, pohybových stereotypov, reči, úchopu a pod,
- rozličných ortopedických ochoreniach ako napr. skoliózy, svalová disbalancia rôzneho stupňa (resp. chybné držanie tela),hypermobilita, stavy po amputáciách končatín, poúrazových kĺbnych stuhnutiach a pod,
- hiporehabilitácia s určitými prvkami pedagogicko – psychologického jazdenia je mimoriadne vhodnou formou pri kombinovaných psychomotorických a senzomotorických postihnutiach.

Pedagogicko – psychologické jazdenie je vhodné pri:

- mentálnych postihnutiach,
- poruchách učenia, správania (hyperaktivita, agresivita, negativizmus,...),
- zmyslových postihnutiach (porúch zraku, sluchu,...),
- poruchách reči,
- psychiatrických ochoreniach (schizofrénia, neurózy, požívanie návykových látok,..)
- problémoch v sociálno – emocionálnej oblasti.

7.4 Kontraindikácie:

Hipoterapia nie je vhodná pre každého chorého človeka, v niektorých prípadoch môže aj ublížiť. Kontraindikácie možno rozdeliť na všeobecné, platné pre každého, a špecifické, ktoré sa viažu na jednotlivé ochorenia. Všeobecné kontraindikácie sú napr. horúčkové stavy, celkové infekcie, otvorené rany, ekzémy, neprekonateľný strach z koňa a pod. Zváženie, či je hipoterapia pre pacienta vhodná, je však na lekárovi, ktorý by mal každého pacienta pred začiatkom hipoterapie dôkladne vyšetriť, posúdiť vhodnosť terapie a zvážiť riziká.

7.5 Individuálne a skupinové terapie

Podľa počtu klientov prítomných na terapii hovoríme o individuálnej a skupinovej terapii. Jedna individuálna jednotka trvá približne 15 – 30 minút, skupinová terapia 45 – 90 minút. Terapie je vhodné navštevovať 2 – 3 krát týždenne. Hipoterapia sa uskutočňuje formou rozličnej práce s koňom na jazdiarni alebo formou vychádzok v prírode. Pri terapiách sa využívajú aj rozličné nástroje a pomôcky, bežne používané aj špeciálne upravené. Práca s koňom prebieha najmä v zastavení a kroku, postupne aj v kluse a cvale koňa (individuálne podľa klienta).

Základom každej terapie je presný rozvrh činností – privítanie sa s koňom, nasadenie, zahrievacie kolo, samotná práca s fázami pre oddych a relaxáciu, posledné „rozlúčkové kolo“, zosadenie a odmenenie koňa.

Pri skupinovej terapii je možnosť pracovať s jedným alebo viacerými koňmi, ideálne má skupina veľkosť 4 – 6 ľudí. Pri skupinovej terapii vstupuje do trojuholníka terapeut – klient – kôň aj štvrtý faktor a tým je skupina. Tá so sebou prináša celý špeciálny súbor vlastných pravidiel.

7.6 Formy práce pri hipoterapii

Vo všeobecnosti možno jednotlivé činnosti využívané počas hipoterapie rozdeliť nasledovne:

Animoterapia – zoznámenie sa s koňom, jeho správaním, spôsobom chovu, starostlivosťou o neho, časťami tela koňa a ich porovnanie s časťami človeka, postrojmi. Rovnako sem možno zahrnúť i zoznámenie sa s predmetmi dennej potreby, účelom ich použitia. Dôležitá skúsenosť je pomoc pri príprave pomôcok na terapiu, úprave jazdiarne.

Práca na zemi – rôzne hry s koňom, vodenie, lonžovanie, cvičenia podľa metód TEAM, Pat Parelli, Monty Roberts.

Práca na koni – rôzne zamerané cvičenia (statické aj dynamické cviky, rôzne polohy: ľah, sed, kľak,...), hry, aktivity rozvíjajúce problémovú oblasť (individuálne) vo všetkých chodoch koňa, relaxačné cvičenia a pod.

Iné podporné činnosti – vychádzky do prírody, hry na jazdiarni s prekážkami, hry s loptami, šatkami a rozličnými drobnými predmetmi, básničky, kreslenie, modelovanie, triedenie predmetov a pod.

8 Zdroje tržieb vyplývajúce z prevádzky

- príjmy z dlhodobého ustajnenia koní cudzích majiteľov,
- príjmy z krátkodobého ustajnenia (karanténne ustajnenie, vyšetrenie kobýl na žrebnosť, inseminácia kobýl, kastrácia žrebčov, ustajnenie koní počas pretekov),
- príjmy z výcviku koní (obsadanie, prijazďovanie, príprava koní na preteky a pod.),
- príjmy z prepravy koní,
- príjmy z jazdeckej školy a jazdeckej turistiky,
- príjmy z hipoterapie (hipoterapia – vid'. kapitola pôsobenie hipoterapie),
- príjmy z voltáže,
- príjmy z kolektívnych akcií (prednášky o histórii žrebčína a chove koní spojené s povozením na koni),
- príjmy z predaja jazdeckých potrieb a suvenírov,
- príjmy zo vstupného počas jazdeckých pretekov,
- príjmy zo vstupného do múzea chovu koní,
- príjmy zo štartovného,
- príjmy z prenájmu priestorov (konferenčné miestnosti, spoločné priestory, vonkajšia jazdecká hala, jazdiareň a pod.),
- príjmy z výchovno – vzdelávacích činností (školenia, semináre, workshopy),
- príjmy z ubytovania,
- príjmy zo stravovacieho zariadenia,
- príjmy z doplnkových služieb (prenájom bicyklov, vybavenie rybárskeho prípadne poľovníckeho lístka a pod.),

Bezplatné služby:

- turisticko – informačná kancelária (poradenstvo, brožúry, mapky, všetko v rámci celého regiónu),
- pre hostí: stolný tenis, stolný futbal, biliard a pod.

9 Predpokladaná personálna potreba

- vedúci strediska	1,
- administratívny personál	1,
- ekonóm	1,
- údržbár a zásobovač	2,
- ošetrovateľ koní	na 70 koní cca 7 – 8,
- tréner športových koní	1- 3,
- učiteľ jazdy	4,
- fyzioterapeut	2,
- turisticko – informačná kancelária s recepciou	2,
- múzeum a obchod s jazdeckými potrebami	2,
- stravovacie zariadenie	2 – 4,
- upratovačka	2 – 3.

Spolu	33
--------------	-----------

Počty zamestnancov sa môžu meniť v závislosti od sezóny (zimná, letná), od počtu ustajnených koní a od frekvencie konania sa spoločenských, vzdelávacích a jazdeckých akcií.

Počítame počas silnej sezóny aj s brigádnikmi. Plný pracovný úväzok by mali spĺňať tieto funkcie: vedúci strediska, administratívny personál, ekonóm, ošetrovateľ koní. Ostatné funkcie môžu byť aj na polovičný pracovný úväzok.

10 Výsledková a návrhová časť

10.1 Predpoklad budúceho vývoja

- zvýšený záujem o jazdecký šport a jazdeckú turistiku v regióne, z čoho vyplýva aj potreba dobudovania dostatočného počtu boxov pre kone, ubytovacích a stravovacích služieb a ostatných doplnkových aktivít,
- v najbližšom období očakávame vybudovanie jazdeckých trás na Slovensku a ich následné prepojenie na rakúske a české jazdecké trasy,
- v súvislosti s jazdeckými trasami očakávame v celej oblasti Záhoria záujem o vybudovanie konských staníc a informačných centier, ktoré budú vybavené dostatočným množstvom turisticko – jazdeckých máp a informácií v rámci celého regiónu,
- vzhľadom na silné turistické produkty akými sú mikroregión: Partnerstvo pre Horné Záhorie a euroregión Pomoravie sa očakáva postupný nárast počtu turistov nielen domácich ale aj zahraničných,
- do budúcnosti sa plánuje vybudovať prístav na rieke Morave pri Kopčanoch a s tým súvisí aj získanie nových turistov a návštevníkov žrebčína,
- ďalej je to vybudovanie mosta pre peších turistov a cykloturistov na rieke Morave, ktorý by spájal Kopčany a české Mikulčice, kde sa nachádza archeologické nálezisko a došlo by tak k vytvoreniu archeoparku Kopčany – Mikulčice,
- na slovenskej strane archeoparku by okrem žrebčína patrilo do tohto celku aj kostolík sv. Margity Antiochijskej, ktorý je najstarší v Strednej Európe a pravdepodobne bude zapísaný ako kultúrne dedičstvo v UNESCO, ďalej

letisko (dostupnosť ultraľahkých a súkromných lietadiel) a kaštieľ v neďalekom Holíči, ktorý bude taktiež súčasťou tohto komplexu,

- predpokladá sa všeobecný rozvoj jazdeckého športu na Slovensku, z tohto dôvodu sa očakáva aj zvýšený počet športovo – jazdeckých podujatí v žrebčine ako sú parkúrové preteky, westernové preteky, drezúrne preteky, verejné tréningy, skúšky základného výcviku, výstavy koní, jarmoky koní a do budúcnosti sa počíta aj s organizovaním dostihov,
- samostatnou kapitolou je rozvoj hiporehabilitácie najmä hipoterapie, táto oblasť je riešená samostatným projektom v rámci programu Interreg III A Slovenská republika – Rakúsko,
- vybudovanie prírodného kúpaliska necelých 500 m od žrebčiny bude slúžiť ako doplnková aktivita nielen pre jazdcov, ale aj pre všetkých návštevníkov žrebčiny a jeho blízkeho okolia,
- dôležitá je aj spolupráca s rybárskymi a poľovníckymi združeniami, ktoré budú poskytovať krátkodobé povolenia na lov a rybolov,
- v oblasti gastronómie sa predpokladá návrat, ponuka aj dopyt po tradičných jedlách, pokrmov a nápojov Záhorského regiónu s čím súvisí aj to, že obec Kopčany je súčasťou vínnej cesty Záhorie,
- v rámci rekonštrukcie žrebčiny sa očakáva možnosť využitia spoločenských priestorov na kultúrne podujatia (historický šerm, divadlo, folklór, ľudové piesne a tance, ukážky ľudových remesiel apod.), vzdelávacie podujatia (konferencie, školenia, semináre, kurzy, workshopy a pod.),
- celý komplex týchto služieb si vyžaduje úzku spoluprácu s ostatnými podnikateľskými subjektmi a združeniami, ktoré pracujú v oblasti agroturistiky a dopomáhajú tak vylepšiť celý región.

10. 2 Záverečné zhrnutie

Celá štúdia predpokladá, že rozsah prác na celkovej rekonštrukcii a vybudovaním hipologicko – vzdelávacieho centra bude trvať cca 15 rokov vrátane vybudovania dostihovej dráhy a prepojenia na archeopark Mikulčice.

Postupnosť a dôležitosť rekonštrukčných prác:

- vybudovanie inžinierskych sietí (plyn, pitná voda, kanalizácia) a odvod dažďovej a splaškovej vody z areálu,
- výmena strešnej krytiny na celom objekte žrebčína,
- vybudovanie prístupových a zásobovacích komunikácií,
- vybudovanie krytej jazdiarne mimo objektu a súčasne likvidácia a demontáž haly stojacej vo vnútri areálu,
- rekonštrukcia a vybudovanie turisticko – ubytovacieho a stravovacieho centra,
- dobudovanie ustajňovacích priestorov s potrebným množstvom selární a prípravovní krmív,
- vybudovanie múzea jazdectva a chovu koní a postupné zabezpečovanie exponátov,
- vybudovanie ubytovacích jednotiek pre zamestnancov,
- mimo objektu: vybudovanie seníkov, kolotoča, vonkajších kolbísk, parkovísk,
- zalesnenie a vytvorenie stromových alejí a parkov,
- výstavba dostihovej dráhy.

Aby došlo k celkovej rekonštrukcii žrebčína a jeho využiti na plánované účely musia sa vysporiadať majetko – právne vzťahy s pozemkami a stavebnými parcelami v tesnej blízkosti žrebčína a treba hľadať investorov a podnikateľov, ktorí budú ochotní spolupracovať na celkovej revitalizácii žrebčína a pomôcť tak zachrániť túto historickú pamiatku a zvýšiť tak rozvoj obce aj celého regiónu.

Prílohy

Fotodokumentácia:

1. Aktivita:

- Hipoterapia:	25 ks,
- Hubertova jazda:	64 ks,
- Jarmok koní:	68 ks,
- Jazdecká škola:	19 ks,
- Konferencie:	18 ks,
- Parkúrové preteky:	12 ks,
- Spoločenské akcie:	6 ks,
- Turistika na koni:	1 ks,
- Ubytovanie:	14 ks,
- Ustajnenie:	3 ks,
- Westernové preteky:	25 ks.

Spolu: 255 ks

2. Objekt:

- Budova:	84 ks,
- Múzeum:	21 ks,
- Okolie:	8 ks.

Spolu: 113 ks

3. Zámery:

- Haly Horman:	31 ks,
- Ostatné:	13 ks.

Spolu: **44 ks**

Celkom:	412 ks
----------------	---------------